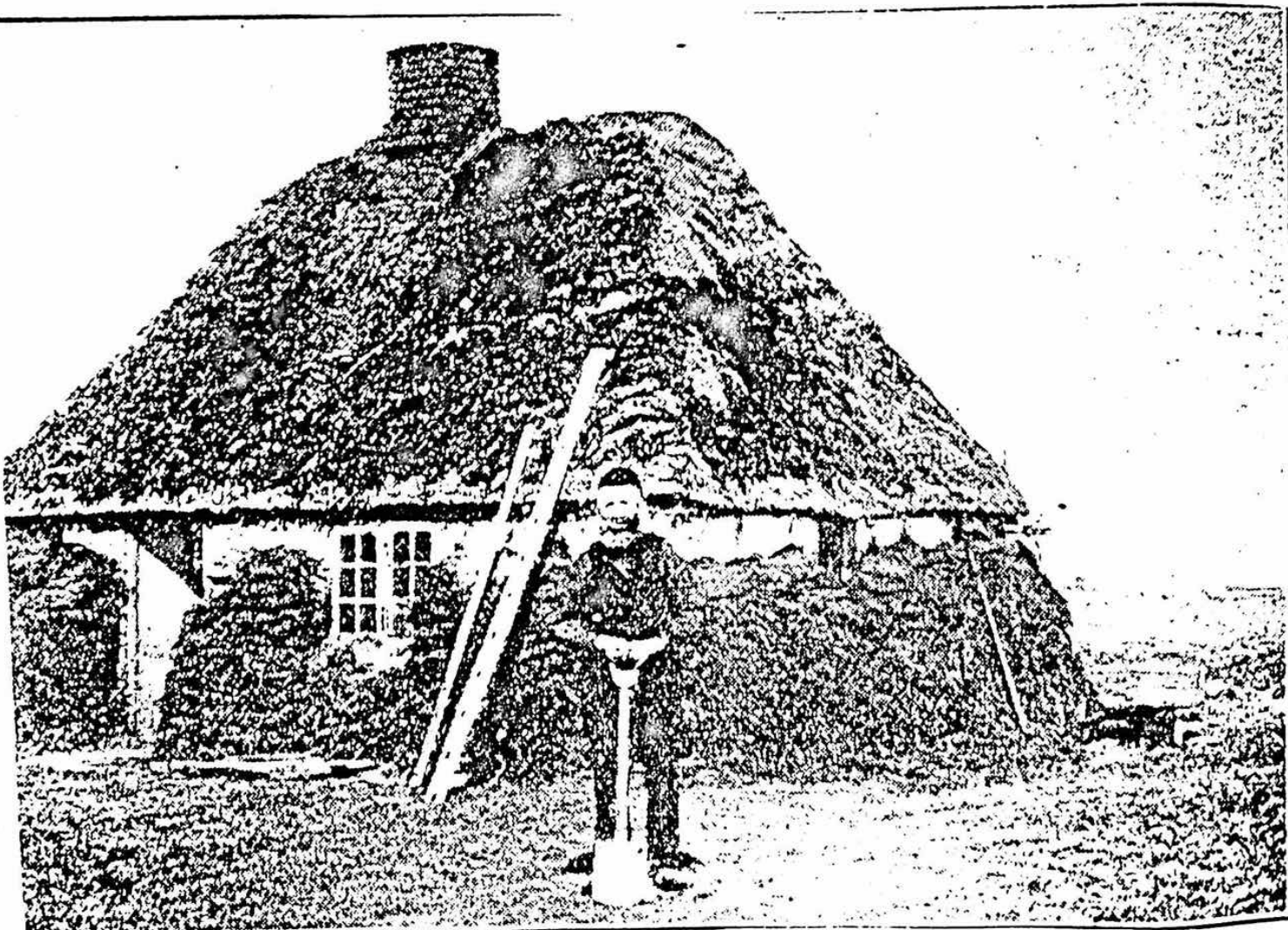
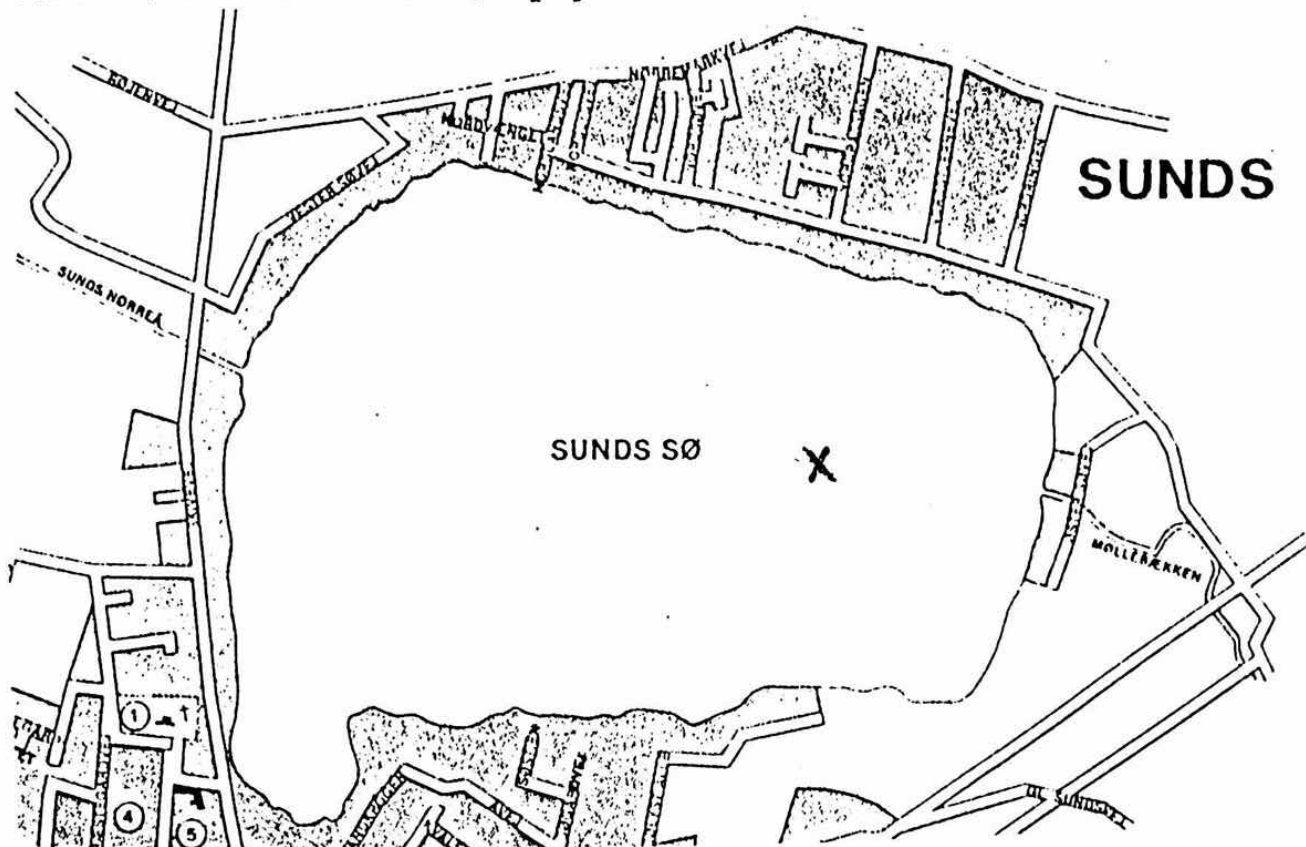

DET FØRSTE SOMMERHUS VED SUNDS SØ
FOTOGRAFERET D. 19/8 ÅR 1917

T I L B L I V E L S E .

OM HEDENS PERLE, Sunds sø, kan geologer fortælle, at dens opståen skyldes en stor "glemt" isklump fra en af de store bræer, der i istiden fra Norges og Sveriges bjerge skød sig frem over Jylland, og som senere blev dækket af et isolerende lag sand fra smeltvandsfloder.

Da et mildere klima langt om længe fik isklumpen til at smelte, blev der et hul i jorden, der fyldtes med vand, og Sunds sø var en realitet.

At denne dødisklump har været stor, blev bekræftet i vinteren 1947 af Danmarks Geologiske undersøgelse. D G U 's opgave var at finde brunkulförekomster for senere udnyttelse og gennemførte 10 boringer oven på isen forskellige steder på søen. Et sted (mærket med et X på ovenstående rids) målttes et dyndlag på knap 23 meter.

Om tilblivelsen af denne Danmarks største hedesø er der dog andre og ikke mindre interessante versioner, som op gennem tiderne er blevet fortalt af hedeboenderne til akkompagnement af bindepindenes klirren, når man holdt bindestuer rundt omkring i Hammerum Herred.

Her er to versioner. Den ene er beregnet for børnene og den anden for voksne.

Engang for længe siden boede der i Sunds en trolde. En kold vinterdag fik Sundstrolde besøg af nabotrolde.

Uden for hulens indgang smed gæsten sine vanter og så satte de to trolde sig til at fortælle troldehistorier og måske drak de også troldeøl.

Nu kan trolde godt lide at drive gæk med hinanden, derfor fyldtes der jord i gæstens ene vante. Det sted, hvor jorden til at fylde i vanten blev taget, blev til Sunds sø.

På hjemvejen opdagede nabotrolde, at der var jord i vanten. Han rystede jorden ud og det sted, hvor jorden faldt, er Linnebjerg Bakke.

Den anden forklaring.

Der, hvor Sunds sø nu ligger, har der en gang været mark og stået en gård, som ejedes af en mand ved navn Ørnekle. Han var aldrig hjemme. Enten var han i Krig eller på jagt, for han var en vild og urolig hedning, og så skulle hans frue bestyre gården, men hun var en ond kvinde, der bedrev hor med gårdens karle.

Der var iblandt dem en svend, som ikke ville lystre hende, herover blev hun megetfortørnet og da hendes mand kom hjem, beskyldte hun karlen for det samme som hun havde haft i sinde. Manden havde et ordsprog, der lød: Jeg skal flytte dig! og nu sagde han også det til karlen og flyttede ham en halv mil mod øst, hvor han lod ham hænge i en galge.

Det var på den tid, da kristendommen kom til Danmark. Så kom der en munk hertil, som hed Ansgar og han holdt en forsamling, hvor Sunds kirke nu står.

Imidlertid kom herremanden forbi med folkene, han havde været på jagt ude vest på. Han sender en svend hen for at spørge om, hvad de var forsamlede for. Svenden kom tilbage med den besked, at de havde kasseret de gamle guder, og der var en mand derinde i kredsen, som talte om en ny gud, der allerede var død, efter hvad han kunne få ud af det.

Det anså ridderen for vanvittig og bespottelig tale, derfor red han i hidsighed ind i mængden og splittede folkene ad. Munken rev han ned fra stenen og gav ham af ridepiskan og sagde:

" Jeg skal flytte dig!"

Munken blev jo noget betuttet over den behandling, men da ridderen rider hen mod sin gård, kommer han til sig selv og råber efter

Ørnekle: " Ja, jeg skal flytte dig! " Med det samme lagde der sig en blå tåge over Ørnekleos gaard, og man kunne begynde at høre bølgeslag, og da tågen lettede var søen fremkommen.

På samme tid var Linnebjerg Bakke blevet til, en halv mil længere øst på, og netop på det sted, hvor galgen var blevet rejst og karlen hængt.

Således blev den vilde hedning flyttet, for oppe på bakken lå nogle få sten af Riddersborg, men ellers var gården og dens folk fulstændig forsvundne.

Det siges, at bakken har den samme højde som søens dybde. Ja endda så nøjagtig at bakken er højest i den østre ende og passer med at søen også er dybest i den østre del. Endvidere fortælles at mange hedninger blev omvendt til den nye tro ved dette under og lod sig døbe i vandet fra den nye sø.

En overlevering vil fortælle at på det næs, som skyder sig ud i søen lige over for kirken, har der engang ligget en borg. Den skulle være bygget af den holstenske adelsmand Josva von Qualen. Borgen blev senere revet ned og materialerne brugt til opførelsen af Herningsholm. Det man ved med sikkerhed ved er, at Josva von Qualen byggede Qualsholm. Hvis der har ligget en borg der, må det undre, at alt er blevet fjernet og der er ingen spor er efterladt.

Lidt nyere historie.

Sunds sogn ligger på Karupfladen og på nær de fem engdrag som skærer sognet og søen har det omgivende været dækket af hede. På grund af den dårlige sandjord har de mennesker der levede i sognet haft det svært ved at skaffe sig den daglige føde. Søen har således været en slags spisekammer for beboerne.

Således fortæller en ældre mand, at han i sin ungdom hørte en mand fortælle om, dengang i slutningen af forrige århundrede han tjente på en gård på nordsiden af Sunds sø.

Æ plas wå gue nok. Dæ jennest A wå kyw å, dæ wå, at wi altie o æ sommer fek skaller te wo unnen. Madmoderen forbarmede sig over ham og kogte nogle gullerødder, som han fik til kartoflerne i stedet for skallerne.

Sunds sogn ligger i landets største herred, som hedder Hammerum Herred. Folk der besøgte egnen, sagde bagefter ikke Hammerum men Jammerfuld Herred.

Denne karakteristik af egnen passede også i højeste grad på Sunds - selv søen til trods.

En ældre dame, som i begyndelsen af dette århundrede rejste med tog mod Herning fra Viborg, har fortalt, at da toget passerede Sunds, talte de i kupeen om, hvordan får de dog føden - så fattigt og tørt så det ud.

Den forrige ejer af Sunds præstegård Jeppe Jepsen har til Konrad Understrup i den første halvdel af tredivierne fortalt, at der omkring år 1900 var 12 lodsejere ved søen. Nu i 1933-34 er der ca. 80 lodsejere. I 1989 findes der ca. 250 lodsejere.

Det var også i Sunds præstegård, at lodsejerne ved søen mødtes den 7. februar 1916 for at stifte en fiskeriforening for Sunds sø.

Det var et påbud lodsejerne havde fået under henvisning til § 9 i Lov om Ferskvandsfiskeri af 4. maj 1907.

Det udarbejdede regulativ blev underskrevet i Landbrugsministeriet den 12. juli 1916 til ikrafttrædelse den 1. august 1916.

At der skulle gå næsten 10 år fra lovens vedtagelse og til at den kom til Sunds, berettiger ikke til at betegne lodsejerne ved Sunds sø, som værende mindre lovlydige borgere. Forklaringen er måske den, at Statsmagts repræsentant i området, amtsmanden, ikke har kendt eksistensen af Sunds sø. Det er nærliggende at antage, at det nye regulativ ikke har medført større ændringer i fiskeriet på søen. Først da "magten" overgår fra de lokale til sommerhusejerne sker forandringerne med fiskeribetjent og udsætning af fiskeyngel.

For de unge, som er opvokset ved søen i 60'erne og 70'erne, kan det se mærkeligt ud, at det først er i 20'erne man får øjnene op for søens mange rekreative muligheder.

Svaret er enkelt, alle både landboer og byboer har haft nok med at klare dagen og vejen og ikke haft hverken tid eller økonomi til andet. Husene var små og primitive og kun beregnet til week-endophold.

Under 2. verdenskrig bliver Sunds sø et yndet udflugtsmål. På varme sommersøndage kunne der ved Søbadet være tusinde af mennesker og om vinteren var der også livlig aktivitet på søen. Ungdommen muntrede sig med skøjteløb og isbådssejlad, medens mændene var travlt beskæftiget med at stange ål.

I 50'erne mistede søen sin tiltrækningskraft for mange lodsejere. Bilen havde holdt sit indtog og nu skulle man ud til havet eller fjorden. Mange huse skiftede i disse år ejere og til små penge. I dag er billedet vendt. Måske er Sunds sø ikke det mest attraktive sted i landet, så er den i det mindste et af dem. Så attraktiv, at trods det store antal huse ved søen, er det ikke så ofte, der er et hus til salg.

Sølyst Alle.

Sølyst Alle består af 26 grunde. De tre i skoven er udstykket fra Qualsholm i 1926. De øvrige fra gården Søholm i slutningen af 30'erne.

Af et originalt matrikelkort fremgår det, at bredden på grunden er 20 alen = 12,55 meter og at salgsprisen er aftalt til kr. 500,00. Endvidere er der på kortet skrevet. Pris kr. 500,00. At betale i dag kr. 100,00. Retsen kr. 400,00 betales over 3 år. Første gang den 11. juni 1939 med 5% i rente.

Af grundkøberne fra den gang er der ingen tilbage. Men der er beboere, som har et godt kendskab til søen og Sølyst Alle fra før den fik navn.

Vi overlader pennen til nogle af beboerne, fra før velfærden rykkede ind ved Sunds sø.

Inge Nielsen - hus nr. 1 B.

Grunden er udstykket fra Qualsholm i maj 1926 til grosserer N. Jørgensen, Herning.

I juni 1928 køber Peter Hornbæk. Johan Hornbæk og tømrer H. Chr. Sørensen grunden for kr. 900,00.

De meldte sig ind i Hedeselskabet som tilplantede skoven med grantræer, hvorefter de meldte sig ud. I december 1928 køber H.C. Gotfredsen (min far) H. Chr. Sørensens andel for kr. 300,00 og siden har grunden været i familiens eje.

Hvad min bedstefar fortalte.

Vejen ned til søen på vores grund var en offentlig kreaturvandingsvej.

I begyndelsen, da mine bedsteforældre begyndte at tage til Sunds, grinede folk fra Herning af dem. De mente det var for tosset at tage ud til sådan et hul. De skulle til Vetsrehavet eller Limfjorden, hvis de skulle til vandet.

Det første sommerhus ved Sunds sø var mine bedsteforældres, eller rettere de var vist mange om det. Det blev købt efter en fagernes fest i Herning, hvor det havde været udstillet. Det var et bindingsværk stel, der så siden blev fyldt ud med cement. Der blev også lavet et lille køkken, hvor man kunne lave kaffe. En dag da de sad ved kaffebordet efter en fisketur, kom nogle af de lokale beboere forbi. De gik ugenert hen og kiggede ind af vinduerne og sagde til hinanden: " Nej se, de sidder derinde og drikker kaffe ".

Efterhånden fandt flere ud af, at der var dejligt ved Sunds sø og under 2. verdenskrig var der rigtig mange der holdt deres ferie i Sunds. Man havde kun petrolium og sterinlys til opvarmning, madlavning og belysning. Vandet trak vi op af en brønd med en spand og så gjaldt det om, hvem der kunne få en hel spand op og helst uden skrubbudser. Vi børn fik at vide, at tudserne rensede vandet, så det var jo godt, at de var der. Vandet smagte forøvrigt dejlig. Vort DAS lå ca 20 - 25 meter fra huset oppe mellem træerne. Det var ikke rart, når det var mørkt, og der var altid en hvepsere eller to, man skulle tage sig i agt for. En tid, hvor det var meget vanskelig at skaffe petrolium og slet ikke nok, hvis man skulle have både til opvarmning og madlavning, blev der arrangeret fællesspisning på Sølvpavillonen. Det var sjove tider. Folk kom til fods, på cykel eller med robåde. Man kunne vælge mellem hel og halv pension. Vi sad ved lange borde på umagelige bænke som i et forsamlingshus. Familien Jacobsen klarede det hele selv. Fru Jacobsen lavede maden i de store jerngryder og børnene serverede og vaskede op. På den store plæne havde de en kiosk, hvorfra der blev solgt slik og hjemmelavet is i vafler, som fru Jacobseb selv bagte. Hun arbejdede meget, men man så hende altid i godt humør. Jeg brugte selv meget af min tid på pavillonen, for der skete altid noget, og dengang var man ikke så ked af at hjælpe til, når bare det var sjovt. En anden episode. Før krigen fangede min far altid en masse ål. Vi levede af ål næsten hele sommeren, og mor prøvede at tilberede dem på mange forskellige måder, for at vi ikke skulle blive trætte af dem. Pengene var små i det lille hjem. En dag tog min far en spand ål med op til bageren for at spørge, om han ville bytte dem

med et franskbrød. Det ville han ikke. Jeg kunne meget godt forstå ham. Jeg spiser aldrig ål siden dengang.

42 somre ved Sølyst på sydsiden af Sunds sø.

Det var ikke for at slippe for naboerne i Fonnesbechsgade og derudoverne unger, at vi i efteråret 1947 købte grund nr. 306 med et lille træhus, et skur med redskabsrum, kælder i grundvandshøjde og et gammeldags lokum, samt en 2-mands kajak for kr. 3.640,00, for i nr. 302 boede i sommermånederne Gerda og bagermester Peter Sørensen med deres senere i alt 4 børn, i nr. 307 Elly og vognmand Aage Baden med deres 4 sønner, vore herningensiske genboere i nr. 4 og 8. Da Martha og vognmand Chr. Slumstrup fra Poulgade havde nr. 304, kunne man tale om sommeromplantning af dele af et Herning-kvarter. Langt de fleste af sommerhusområdet beboere kom fra Herning og havde uden undtagelse børn eller børnebørn på Nørregades skole.

Da således samme generation har været Sølyst-grundejere i snart 43 år (indtil 1957 af nr. 306, derefter af nr. 305, der købtes af drejer Ejnar Løgstrup for kr. 5.000,00, hvilket viser 10-årets ringe prisstigninger), skal vi her fortælle lidt om livet ved Sunds sø syd i "de gode gamle dage" og redegør for den udvikling, der på godt og ondt har fundet sted.

Det var Sunds sø, vi kom for, et åndehul på den flade Herningegn. Rent umiddelbart skulle man tro, at søen er uforanderlig; men sådan forholder det sig ingenlunde. Og i 50'erne skulle man ikke bruge le eller slå græs nær søen i morgentimerne, thi en mængde tudser og frøer kravlede og sprang rundt der. Under bådebroerne fandt smelt, en slank fiskeart der nu er forsvundet, i 1000-tal skygge. Af siv havde vi den lave, marvfylde, der nu er veget for en højere, mere græsagtig bevoksning. Så at sige alle grunde havde trærobåde, der kunne roes / trækkes op på de okkerrøde strandbredder, så damer kunne træde tørskoede i land: men i dag ser man ofte kaj med bolværk : kystsikring ved Sunds sø. Glemmes må ikke de hvinende viber, dens mangfoldighed af sommerfuglearter og de flotte guldsmede, der dengang flaksede rundt.

- Og så var der en velsignet ro. Ud over Roklubbens styrman Carl Simesen larmede Svend Ellerbæk fra søen, for han havde en hurtiggående " kris-kras ". På hede sommersøndage hørte man råb og

plask fra badebroen ved Herning Kommunes Søbad. Hos os kunne det hælde, man hørte en velsyngende mandsstemme ude fra vandet: så fik Laurids " Elgko " Knudsen sig en svømmetur. Den herlige lyd af skærende, skarpe klinger afløstes ret sent af motorplæneklippernes arrige spetakkel, medens drengenes knallerter endnu kun bestod af tøjklammers kontakt med cykkelejerne. - Men søndagene adskilte sig fra alle de andre dage, idet fædrene ikke var draget på arbejde i Herning. Hvis vejret var til det, spiste man ude til akkompagnement af Giro 413 fra skrattende rejsradioer.

Man kendte sine naboer: det var simpelthed en nødvendighed. Glemte krydderier og sukker lånte man hos hinanden - og børn blev ikke sent gennem hækken for at hente. Ikke alle familier havde bil, så ville de billøse undgå den 8 - 10 km. lange cykeltur med stor bagage og børn på stangen eller cyklende ved siden af, måtte de alliere sig med venner fra nabolaget. D.S.B.'s rutebiler ydede i sommertiden den service at køre omkring flagstangen foran Sunds Søpavillon, og Sunds Station betjentes af Viborg banen via det nu glemte Nybo; men disse udmærkede transportmidler var alligevel for bøvlede.

Sammenlignet med i dag kan de første 20 år siges at have været primitive. Husene havde ikke elektricitet, så oplysning fandt sted ved pretroleumslamper og sterinlys, madlavning og kaffebrygning over en primus, som krævede pumpning, den sjældne opvarmning også ved pretroleum. Indførelsen af flaskegas betød en stor lettelse for husmødrene.

Vandet måtte sommerhusbeboerne pumpe op - og kun hos de mest "avancerede" inden døre. Det smagte helt anderledes end det kommunale købstadsvand, vi ellers fik - og slet ikke dårligt. Steins Laboratorium sagde god for vandet fra nr. 305, skønt der ikke var mange meter mellem sivebrønden og pumpen.

Lokummerne må endelig ikke glemmes. Man skulle altid ud for at komme derind, oftest 10 - 20 meter hen over grunden til den fjerneste ende af skuret, hvorfor der da også fandtes natpotter hos andre end børnefamilierne. Ret sent kom der en pålidelig kommunal renovation ved cykelverdensmester Werner Blauzuns far fra Gl.Sunds så medens kvinderne ryddede op efter aftenkaffen, måtte mændene grave hul til lokumsspandene, hvilket hos os ikke skete regelmæssigt på bestemte dage, men afhang af antallet af kusiner på

sommerferie. I nr. 306 og senere i nr. 305 fandt begravelserne sted i stilhed og under ringe deltagelse nær vejen, idet der her var længst ned til grundvandet, og vinden oftest bar væk fra huset. Dette natmandsarbejde gjordes ikke under jubelsang og her var et punkt, hvor naboerne ikke hjalp hinanden.

Den hyggelige vej bestod af 2 sandede hjulspor, som på regnfulde dage kunne danne lange pytter. Derfor blev kvarterets spadeføre mænd et par gange om året udkommanderet til vejarbejde, hvilket bidrog til cemetering af det gode naboskab.

Lange før telefonen blev fundet uundværlig, kunne ungerne søndag morgen blive sendt ud med besked fra Chr. Slumstrup: telefon til mændene i nr. 302, nr. 306 og nr. 307. - Og så blev der ellers spillet Nit-Nat-Nut og drukket en morgenbajer, indtil duften af brunede løg bredte sig fra de førnævnte grunde: Så gjaldt det om at komme hjem til de danske bøffer og de nye Sunds-kartofler samt "Lillemor" og koret fra Nebukadneser på Giro 413.

Skolernes sommerferie betød, at man flyttede til Sunds, og at man blev der. Camping-vogne og charter-rejser eksisterede ikke, så for børn var den eneste konkurrent lejre med FDF og spejderne, medmindre de benyttede sig af skolefrirejseordningen. Dagene kunne forekomme lange: men de fandt en vis rytme i roture, badning (ikke kun een gang hver dag - og i al slags vejr!), cykelture, fiskeri fra bro eller båd, læsning, besøg på den beskedne legeplads på Herning Kommunes grund, som på gode dage kunne rumme et par tusinde udbredte håndklæder, hvis ejere var kommet i DSB's overfyldte rutebil eller på cykel. Ja, dengang måtte man cykle højst 2 ved siden af hinanden.

Om aftenen så man ikke sjældent familier på fisketur i deres ro-både. Mændene fangede mindst: de havde travlt med at sætte orm på krogene for kvinder og børn.

Det gav varition, når et simpelt rejsende tivoli gjorde holdt et uger ved Sunds Søvavillon, og når der blev afholdt torsdagsbal i dennes brandfarlige tilbygning. Ballerne trak hundreder, hvis dansfærdigheder man var tilskuer til ved de åbne vinduer. Ved siden af cement-"dødsdromen" bag Pavillonen var der på en solrig Grundlovsdag gjort klart til en taler: Dannebrog dækkede hans talerstol. Een kom: taleren. Sagtmodig pakkede han det rød-hvide flag sammen.

Hvad protokollen kan berette.

I takt med at mange forlod Sunds sø til fordel for de større vande, var der andre der havde et åbent blik for alle de muligheder for aktiviteter, som Sunds sø indbød til.

Den sommer i 1963, hvor statsminister Jens Otto Krag sendte jordlovene ud til folkeafstemning, og Aksel Larsen i folketinget foreslog at ophæve rentefradragsretten over 15 år, snakkede de trofaste Sunds "Fans" ved guldkysten om andet end politik.

Der var selvfølgelig en vis romantik ved petroleumslamper, primus eller gas og et gammeldags DAS, men der var jo også andre muligheder. Det talte man meget om den sommer ved Sunds sø.

De over- og underjordiske planer kunne ikke løses af den enkelte. De skulle løses i fællesskab.

Den 25. april 1964 blev der indkaldt til et orienterende møde, for at høre om medlemmerne var interesserede i en grundejerforening. 15 lodsejere var mødt og der var stemning for at danne en grundejerforening. Følgende bestyrelse blev valgt:

Formand	Jørgen Ladegaard,
Næstformand	Stanley Clemmensen,
Kasserer	Herman Christensen,
Sekretær	Svend Gunnar Knudsen, Mogens Johansen.

Set i et tilbageblik er der grund til beundring for optimisme, som medlemmerne viste. For ikke nok med at man havde planer om vand, el og kloak. Nej man ville også købe jord til et grønt område og sportsplads bag husene.

Allerede den 9. maj 1964 afholdtes et nyt møde, hvor det blev besluttet at indhente et tilbud på vand fra Sunds vandværk.

På samme blev det vedtaget at købe jord af gårdejer Kristian Jensen.

Den 25 maj blev der holdt møde med advokat Erik Mathiesen og gårdejer Kristian Jensen og der blev udfærdiget en slutseddel om køb af 2 - 3 tdr. land.

5 juni 1964 afholdtes stiftende generalforsamling. Fra Sunds vandværk forelå et tilbud om at nedlægge en vandledning. Pris kr. 15.000,00 + et årligt afgift pr. hus på kr. 25,00.

Det blev endvidere vedtaget at afholde en stiftelsesfest den 27. juni i et stort telt på Herman Christensens grund.

Det siges og det er ganske vist, at der aldrig har der været bedre fest ved Sunds sø. Der var mere ned 100 deltagere.

29. april 1965 generalforsamling.

Kontigent fastsættes til kr. 40,00 pr hus. " Skovboerne " tillader de øvrige medlemmer at bruge stien i skoven om til Iskiosken eller Søgården.

28. april 1966 generalforsamling.

Jorden fra Søholm til det grønne område er nu udstykket - arealet blev på 3,5 tdr. land.

Prisen var kr. 35.000,00 og vi skulle udbetale kr. 5.000,00 og resten afdrages med kr. 7.000,00 om året. Renten var 8%.

Det blev besluttet at overdrage tilplantningen til Hedeselskabet.

6 maj 1967 - generalforsamling.

I det forløbne år har Hedeselskabet tilplantet arealet, pris kr. 2.505,11 og stykket blev døbt Sølyst Parkanlæg.

På samme møde forelå et overslag for kloak og vej - entreprisen kloak ca. 60.000,00, vej ca. kr. 20.000,00.

Det blev vedtaget at udbyde arbejdet i licitation. Den 17 dec. 1968 afholdtes licitation på Søgården, der var indkommet 10 tilbud. Det billigste tilbud lød på kr. 76.585,33 for kloak og vej. 17 medlemmer tilsluttes projektet. I dag er alle til tilsluttet. Hedeselskabet havde plantet træerne, men medlemmerne havde glemt at tage ukrudtet i ed. Bestyrelsen udskrev medlemmerne til "tvangsarbejde " for at bekæmpe ukrudtet.

Om det var de botaniske færdigheder, der var noget i vejen med, eller det er rigtig, som der går frasagn om, at det var svært at finde de små træer mellem alle de andre planter vides ikke.

Arbejdet lønnede sig. På kort tid voksede skoven, så den skabte læ om sportspladsen.

I nogle år var denne plads ramme om nogle store sportsarrangementer mellem søens øvrige sektioner. Disse stævner er nu opgivet på grund af manglende interesse. Men et er blevet bevaret og det er foreningens børneolympiade, som afholdes hvert år uanset vejr og vind med sport og lege om eftermiddagen for børn og børnebørn og med fællesspisning om aftenen på pladsen, hvis vejret tillader det.

28 juni 1974 afholdtes på Søgården foreningen 10 års jubilæum med 50 deltagere.

Januar 1982 vedtages en lokalplan for Sunds sø. Planen berører ikke Sølyst navneværdigt. Stien omkring søen føre syd om skoven.

Den 15 juni 1984 afholdes 20 års jubilæumsfest på Søgården mrd knap 100 deltagere.

Den 17. juni 1989 kan foreningen så fejre sit 25 års jubilæum. Den kan gøre det med stolthed. De initiativer, som medlemmerne gennem årene har taget, har dannet forbillede for den øvrige del af søen, således at hele området rundt om søen nu er kloakeretog der er indlagt vand og el.

De problemer, der har været, er blevet løst i fællesskab. Der er ingen store opgaver, som venter på at blive løst.

Kun småjusteringer. Rammerne er lagt og foreningen kan imødesee de næste 25 år med fortrøstning.

Og lad os så til slut sende en venlig tanke, efter behag, enten til Sundstrolden eller munken Asger, fordi de har gjort det muligt for os i en fortravlet tid at kunne nyde fritiden ved HEDENS PERLE. Lidt om søens størrelse.

De gamle har altid sagt, at søen var en mil i omkreds og dækkede et areal på 500 tdr. land.

Redaktionen ønskede at kunne opgive søens størrelse så nøjagtigt som muligt. Det blev ingen let opgave.

I diverse værker er søens areal angivet fra 25 ha. til 250 ha. Hverken kommunen eller matrikeldirektoratet kunne hjælpe. Johs. Horsted havde et stykke papir, hvoraf det fremgik at Statistisk Departement havde opmålt søen til at være 127,9 ha. Opmålingen var foretaget på et kort fra 1916.

Redaktionen rettede henvendelse til landinspektør Poul Eriksen, som lovede at foretage en beregning af søens areal.

Beregningen er foretaget ved hjælp af den nyeste teknik og på grundlag af et kort fra 1980.

SØEN ER 122 ha. stor.

En stor tak til landinspektør Poul Eriksen.

Mange år før bagermester Steffensen sidst i Bredgade, Herning havde en kort glansperiode som landskendt søndags-bager, kunne Sunds søs sommergæster købe søndagsbrød i byen; men det gjaldt om at komme tidligt ud af køjen for at undgå lange køer foran de 2 bagerier. Kolonialvarerne fandt man hos stationens 5 - 6 købmand og ingen kunne drømme om at gå til Sunds Brugsforening. Dejlig sommer-ymer fik man hos den fregnede familie Vestergaard i udsalget ved siden af Sunds Mejeri, hvor nu Brugsen ligger. 25 år er gået siden stiftelsen af Grundejerforeningen Sølyst. Mangt og meget skete straks. Markerne syd for vejen købtes straks i 1966, hvorved grundejerne undgik genboere, som naturligvis ikke ville være tilfreds med at være kommet i anden række, men gerne ville have adgang til vandet. Skoven blev plantet i 1967. Vejen blev gjort så god, at folk måtte anmodes om at køre langsomt, og der kom kloak, kommunalt vand, elektricitet, telefon, hvilket på nordsiden gav Sølyst navnet Guldkysten.

Ja, livet er blevet lettere ved Sølyst, efter at beboerne fik alt dette i de glade 60'ere. Ingen ønsker at skrue tiden tilbage til dagene før badevarelse, køleskab, motorplaneklippere, motorhækkeklippere, motorsave, motorbåde, farvefjernsyn, de dage da livet på sydsiden var mere forskelligt fra livet i Herning og Ikast - og nok også noget morsommere - end nu.

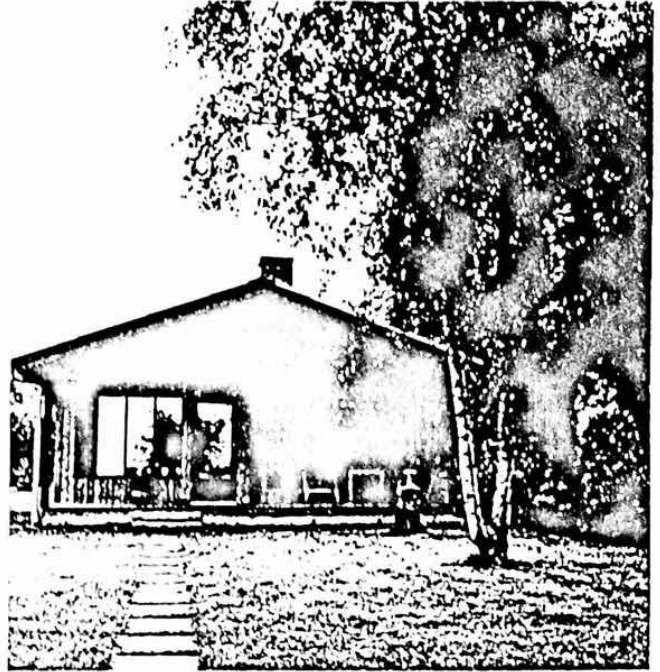
I Frederik IX's første 20 regeringsår kunne man tale om at have sommerhus på sydsiden. I dag har man hus ved Sølyst.

Johannes og Martin Horsted.

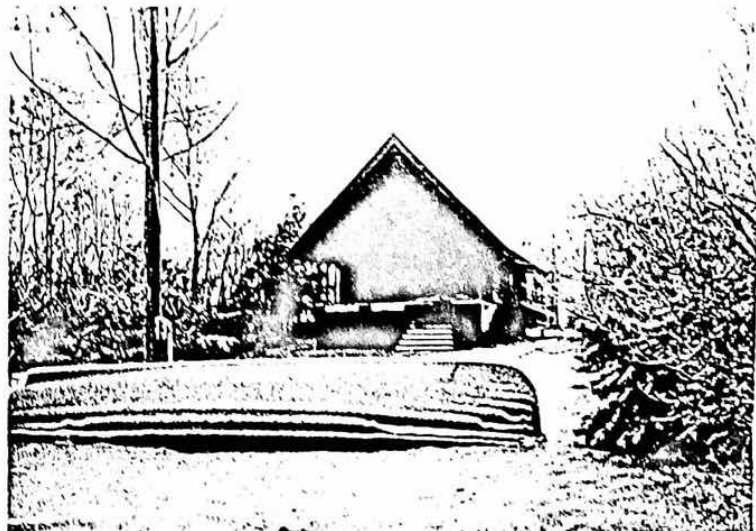
Frida og Søren's sommerhus
i 1963.

Sommerhuset i 1987.

Jørgen Ladegård's
sommerhus i 1959.

Sommerhuset nu.

Rudolf Feldborg.

For ca. 34 år siden købte vi grunden nr 312 (25) ved Sunds sø, det var en gammel total tilplantet grund der var udstykket i 1937, der havde tidligere ligget et lille træhus på grunden. Jeg købte det af tømrer Chr. Juhl Nielsen, Herning for kr. 1.000,00 kontant. Dengang var en ugeløn kr. 180,00 så det var trods alt en stor investering dengang når man havde kone og to børn.

Jeg støbte sokkel til vores første sommerhus samme efterår, og byggede huset i påsken året efter, min far murede den op i bloksten og jeg lavede tømmer til huset, det var rund træ lige fra skoven, alt skulle være billigt og det blev købt efterhånden som pengene blev sparet op.

Det var en dejlig men drøj tid. Når man havde fyraften kl. 17,00 så var det med at komme hjem og spise og så afsted på cykel til Sunds hver aften for at bygge på sommerhuset. Det var et lille, men efter datidens forhold et pænt hus, vi havde petroliums-lamper og vandet måtte vi pumpe op, i udhuset havde vi WC, vi måtte jo selv tømme spanden uha - da-da.

Transporten til sommerhuset var dengang på cykel hver weekend med to børn plus alt hvad der skulle bruges af dyner, potter og pande samt madvarer. Året efter fik vi foræret 4 dyner som Johs. Horsted skiftede ud, det var lykke så var der da det mindre at cykle med.

Gerda og jeg har været så glade for Sunds at vi har holdt vore sommerferier hver eneste år gennem 33 år. I 1970 opførte vi det nye hus vi har i dag.

Rudolf Feldborg's sommerhus i vinteren 1961

Rudolf Feldborg,
Gedden er fanget
i Sunds Sø 1972

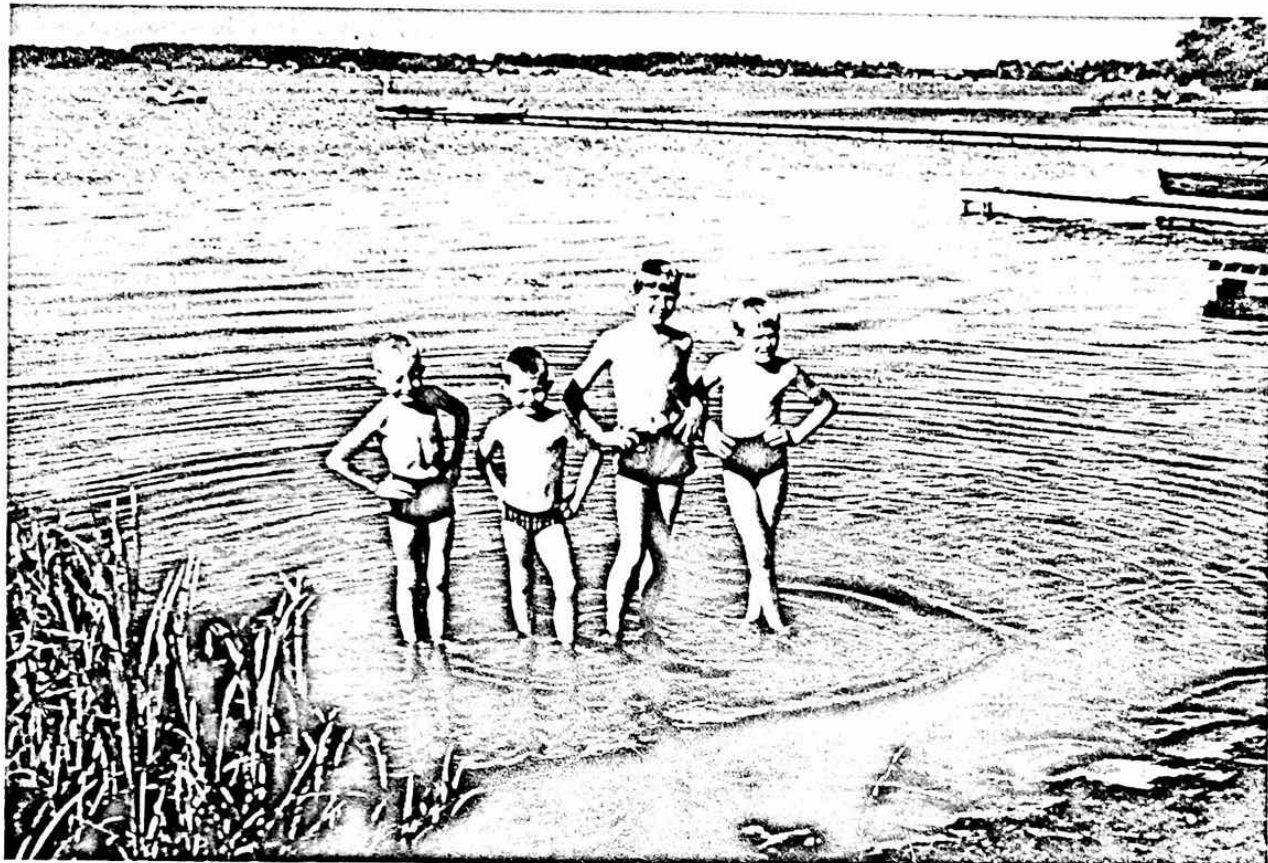
Christian Johannes Sørensen.

Gedden er fanget i Sunds Sø
1964.

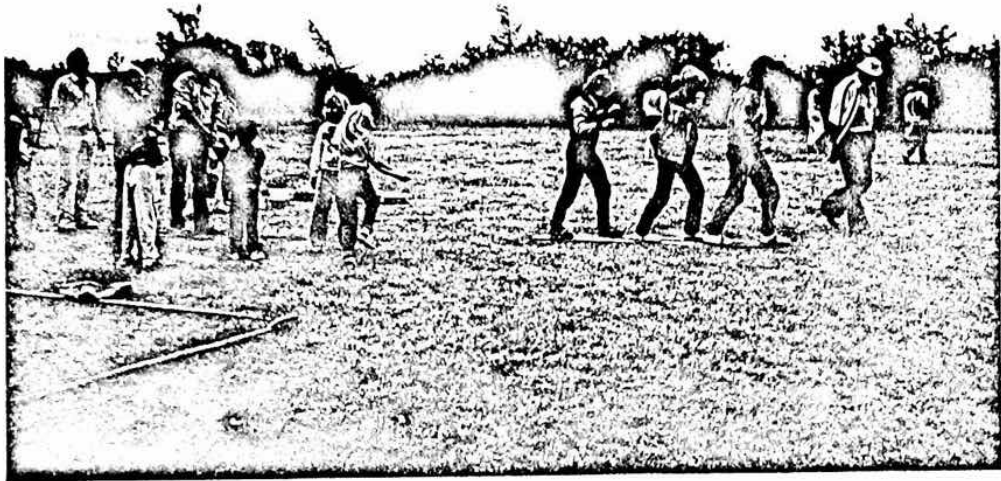
Vægt: 19 pund

Længde: 111 cm

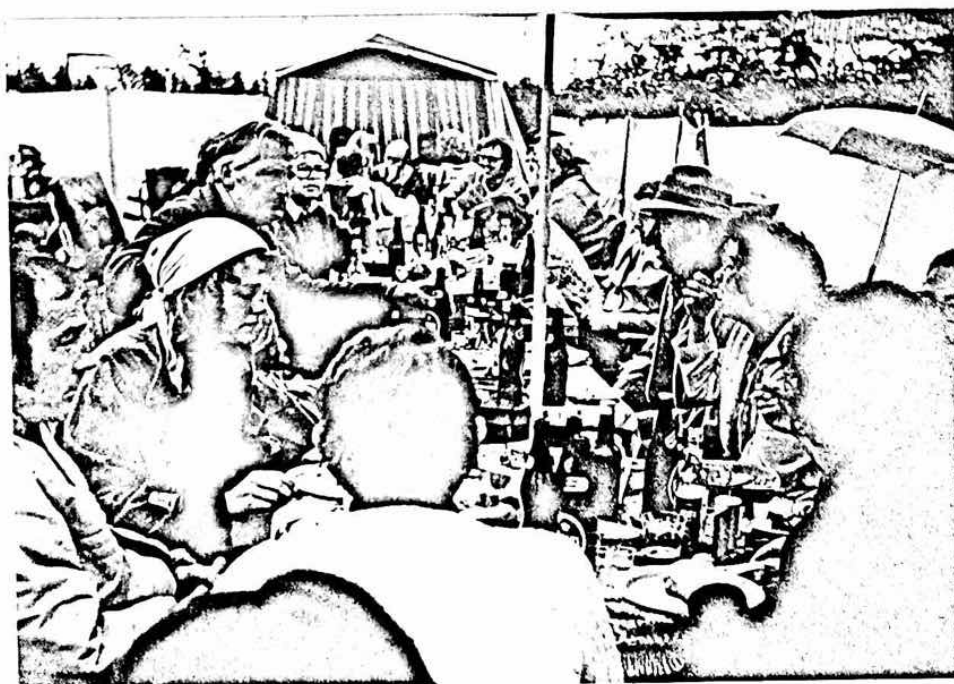
SOMMER VED SUNDS SØ

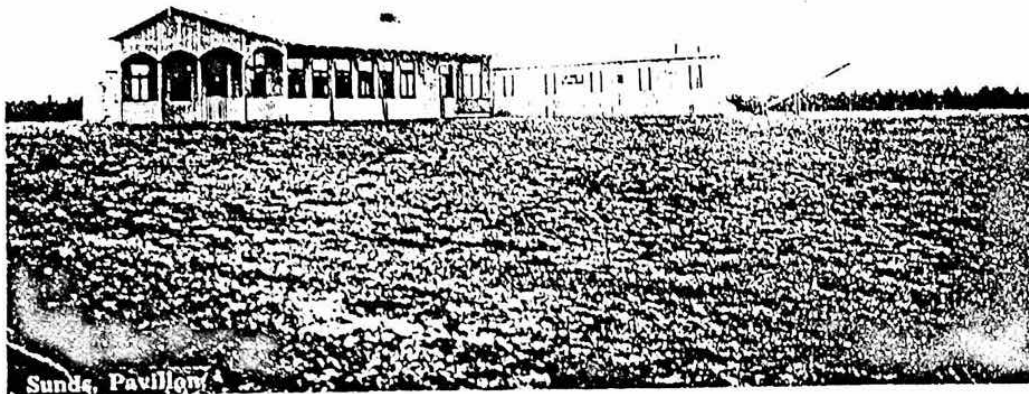

BØRNEOLYMPIADEN

FÆLLESSPISNING

Sunde Søpavillon blev i 1964 købt af Konsortiet: Jørgen Ladegaard, Herman Christensen, Mogens Johansen, Svend G. Knudsen, Knud Erik Knudsen og Ejlf Knudsen. Søpavillonen blev revet ned og Konsortiet byggede Restaurant Søgården, som stod færdig og blev indviet i 1966. Restaurant Søgården blev d. 1-7-1984, solgt til Bodil og Finn Østergaard. Søgården er efter den sidste ombygning og udvidelse den smukkeste beliggende Restaurant i Hammerum Herred og uden tvivl, et af de aller bedste spisesteder.

Juni 1989.

Indgangsparti fra Restaurant Søgården efter den sidste store ombygning og udvidelse. I den nye store sal, med glasfacade ud mod søen, kan der dækkes op til 250 personer.